

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Педагогічний факультет
Кафедра теорії і методик початкового навчання

**Робоча навчальна програма
за вимогами кредитно-модульної системи**

**Модульно-рейтингове оцінювання
знань та вмінь студентів**

Каліграфія

*для студентів спеціальності „Початкове навчання”
та додаткових спеціальностей*

Робоча навчальна програма за вимогами кредитно-модульної системи. Модульно-рейтингове оцінювання знань та вмінь студентів. Каліграфія: Для спеціальності „Початкове навчання” та додаткових спеціальностей. – Рівне: РДГУ. – 2006. – 23 с.

Розробник: *Рябоконт В.І.*, доцент, кандидат педагогічних наук

Рецензенти: *Коваль Г.П.*, професор, доктор педагогічних наук;
Лесняк Н.В., доцент, кандидат педагогічних наук

Затверджено на засіданні кафедри теорії та методик початкового навчання (протокол № 2 від 15.02.2006 р.)

Затверджено Вченою радою РДГУ (протокол № 7 від 13.09.2006 р.).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес удосконалення системи освіти визначається багатьма аспектами, насамперед покращенням методичної підготовки вчителів, застосуванням ефективних методів навчання відповідно до вимог життя.

Якість професійної підготовки майбутніх кадрів передбачає піднесення не тільки теоретичного рівня знань студентів, а й удосконалення практично-методичних умінь, необхідних учителеві для навчання рідної мови в початкових класах, розвитку його професійної самостійності, інтересу до творчої педагогічної діяльності.

Особливе значення в процесі навчання має саме система навчання в початковій школі.

Насамперед слід розв'язати питання про грамотність учнів, а правильне і красиве письмо і є однією з важливих передумов розвитку навичок правопису.

Навчання першокласників рідної мови розпочинається з навчання грамоти, мета якого – виробити у дітей не тільки навички читання, а й письма. Кінцевим результатом засвоєння графіки, а потім граматичних знань і орфографічних умінь є розвиток в учнів уміння граматично правильно, точно і змістовно висловлювати свої думки як в усній, так і в писемній формах.

Під час навчання першокласників грамоти і правопису вчитель стикається з багатьма нерозв'язаними питаннями, що пов'язані головним чином з неоднаковим розумовим розвитком і підготовкою дітей.

Так одні діти оволодівають письмом швидко і успішно, інші потребують індивідуального підходу, особливо до занять з каліграфії. Отже, перед вчителем, що навчає першокласників, постає проблема, як правильно організувати навчальний процес, щоб забезпечити успішне навчання всіх учнів, чергуючи колективні та самостійні види роботи.

Курс каліграфії посідає одне з важливих місць в плані підготовки вчителів початкових класів. Він має озброїти майбутніх класоводів знаннями, необхідними для навчання школярів каліграфічного письма.

Тому, студенти повинні навчитися тісно пов'язувати каліграфією з вивченням української мови та методикою викладання її в початкових класах.

Мета каліграфічного письма – навчити правильно і красиво писати літери, поєднувати їх у складах і словах, враховувати вимоги чітко, швидко та правильного письма.

Методика каліграфії вивчається в такій послідовності:

- навчання письма елементів букв;
- написання малих та великих букв українського алфавіту;
- поєднання букв у склади, буквосполучення та слова;
- удосконалення графічних навичок письма шляхом проведення каліграфічних хвилинок, вправ на вдосконалення почерку.

Для практичного розв'язання цих завдань студенти повинні бути активними учасниками навчального процесу, що проводиться у відповідному

кабінеті. Мають сидіти по двоє за столом, дотримуючись правильної постанови під час письма; робочим слід вважати зошит №3 (розлінування з додатковими лініями), а додатковими зошитами з друкованою основою (прописом).

Перелік знань та вмінь, які формуються в процесі вивчення дисципліни.

Проведення занять з цього предмета сприяє формуванню таких знань і умінь:

- твердо знати звукову сторону мови, способи позначення звуків на письмі;
- усвідомити методику написання тієї чи іншої літери, її елементи, враховуючи форму, розмір, пропозиції;
- знати методи навчання каліграфічного письма;
- знати і дотримуватись санітарне – гігієнічних вимог під час письма;
- знати та вміти застосовувати види та прийоми роботи при проведенні уроків письма;
- навчитися коментувати написання букв та їх поєднань;
- виробити практичні навички користуватися прийомами письма, необхідними для роботи з дітьми в період навчання грамоти, проводити фрагменти уроку;
- вміти знаходити графічні помилки в своєму письмі та в письмі товаришів;
- оволодіти прийомами активізації мислення учнів при вивченні літер на уроках письма;
- вміти застосовувати наочні і технічні засоби при проведенні таких уроків;
- вміти розвивати інтерес та зв'язне мовлення учнів під час проведення уроків письма періоду навчання грамоти.

Загальна кількість годин за навчальним планом – 54 год.

Аудиторні заняття -26 год.

З них:

- лекції – 4 год.;
- практичні – 12 год.;
- лабораторні -10 год.

Самостійна робота – 28 год.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Семестр, назва розділу	Обсяг годин				
		всього	з них			
			аудиторних			самот.
			лекції	практ.	лаб.	
1.	Вступ. Методика каліграфії як наука, складова частина методики навчання української мови. Навчання каліграфічного письма та програмні вимоги до нього. Методи та прийоми навчання. Умови, необхідні для навчання каліграфії.	13	4	2	2	5
2.	Перший етап письма. Написання основних та додаткових елементів.	9	-	2	2	5
3.	Другий етап письма. Письмо малих та великих букв українського алфавіту.	12	-	4	2	6
4.	Звичайне письмо в одну лінію.	10	-	2	2	6
5.	Написання цифр.	10	-	2	2	6
	Всього:	54	4	12	10	28

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

Змістовним модуль

Каліграфія

№ п/п	Тема	Лекції	Практичні	Лабораторні	Самост. робота
1.	Теоретичні питання методики вивчення каліграфії				
2.	Навчання каліграфічному письму в початковій школі та програмні вимоги до нього	2			
3.	Перший етап письма. Навчання основних і додаткових елементів букв.		2		4
4.	Другий етап письма. Поділ букв на групи за генетичним методом. Написання малих і великих букв першої і другої групи.		2	2	4
5.	Написання малих і великих букв третьої групи, складів і слів з цими буквами.		2	2	5
6.	Написання малих і великих букв четвертої групи, складів, слів і речень.		2	2	5
7.	Написання малих і великих букв п'ятої і шостої групи.		2	2	5
8.	Тренувальне письмо слів і речень з вивченими буквами.		2	2	5
	Всього годин виділено на модуль	4	12	10	28

Методи навчання:

- лекції, лабораторно-практичні заняття;
- складання графічних схем;
- виконання індивідуальних повчально-дослідних завдань;
- самостійна робота;
- робота з комп'ютерним варіантом навчального матеріалу.

Методи оцінювання:

- самостійна робота;
- контрольна робота;
- колоквиум;
- педагогічний диктант;
- тестування;
- оцінка за проект (навчально-дослідні завдання).

Методичне забезпечення:

- опорні конспекти лекцій;
- інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД);
- нормативні документи Міністерства освіти і науки України;
- ілюстративні матеріали щодо структури складових ECTS.

Тема 1. Теоретичні питання методики навчання каліграфії (лекція – 2 години)

1. Навчання письма в його історичному аспекті; зв'язок з іншими науками.
2. Методи навчання каліграфічному (лінійний, генетичний, тактовий, аналітико-синтетичний, копіювальний).
3. Письмове приладдя з каліграфії (зошити, ручка, крейда, дошка).

Тема 2. Навчання каліграфічному письму в початковій школі та програмні вимоги до нього (лекція – 2 години)

1. Завдання навчання каліграфічному письму; програмні вимоги до нього.
2. Умови, необхідні для навчання каліграфії (санітарно-гігієнічні, психолого-педагогічні).
3. Робота вчителя та учнів біля класної дошки; техніка письма.
4. Порядок ведення, перевірки зошитів та оцінювання робіт першокласників.
5. Домашні завдання з каліграфії в початковій школі та особливості самостійної роботи першокласників.

Тема 3. Першим етап письма. Написання основних і додаткових елементів букв (практичне заняття – 2 години)

1. Ознайомлення студентів з основними та додатковими елементами
2. малих та великих букв.
3. Навчитись каліграфічне писати та коментувати написання елементів букв біля класної дошки.

4. Закріпити гігієнічні вимоги до уроків письма, завдання цих уроків.
5. Особливості навчання письму шестилітніх та семилітніх дітей, методика виправлення помилок.
6. Навчитись складати план-конспект уроку добукварного періоду.

Питання для самостійної роботи (4 години)

1. Опрацювати методичним посібник „Методика викладання каліграфії в початковій школі” (Автори Кирей І.Ф., Трупова В.А. – К.: Вища шк., 1994).
2. Розкрити такі питання: а) навчання письма в історичному аспекті; б) зв'язок письма з іншими науками; в) методи навчання каліграфічному письму; г) письмове приладдя з каліграфії.
3. Охарактеризувати роботу зі сторінкою зошита з друкованою основою. Робота в зошиті з друкованою основою.

Тема 4. Другий етап письма. Поділ букв на групи за генетичним методом, написання малих і великих букв першої і другої групи

1. Навчитись розрізняти елементи кожної букви, встановити схожість та відмінність в їх написанні.
2. Засвоїти написання літер першої і другої групи, вміти їх коментувати при письмі, писати під рахунок („письмо під такт”).
3. Звернути увагу на безвідривне сполучення елементів букв.

Питання для самостійної роботи (4 години)

1. Проаналізувати теоретичні питання методики навчання каліграфічного письма. (Кирей І.Ф., Трупова В.А. Методика викладання каліграфії в початковій школі. – К.: Вища шк., 1994).
2. Висвітлити такі питання: а) завдання навчання каліграфічному письму, програмні вимоги до нього; б) умови, необхідні для навчання каліграфії; в) робота вчителя та учнів біля класної дошки, техніка письма; г) порядок ведення, перевірки зошитів та оцінювання робіт першокласників; д) домашні завдання з каліграфії в початковій школі та особливості самостійної роботи першокласників.
3. Робота в зошиті з друкованою основою.

Тема 5. Написання малих і великих літер третьої групи, складів і слів з цими буквами

1. Вивчити особливості написання букв цієї групи, виробляти вміння коментувати їх під час письма, написання букв під такт.
2. Закріпити методику запису складів і букв у повітрі та за зразком.
3. Звернути увагу на безвідривне сполучення букв і слів.

Питання для самостійної роботи (5 годин)

1. Опрацювати методичний посібник „Методика викладання каліграфії в початковій школі” (Кирей І.Ф., Трупова В.А. -К.: Вища шк., 1994).
2. Розкрити значення письмового приладдя на уроках письма: ручки, зошитів, крейди, класної дошки.
3. Види наочності з каліграфії, пункції наочності на уроках письма, методика їх виготовлення.
4. Робота в зошиті з друкованою основою.

Тема 6. Написання малих і великих букв четвертої групи, складів, слів і речень

1. Продовжити засвоєння методики написання букв, складів, слів.
2. Вивчити методику запису речень.
3. Звернути увагу на письмо сухим пером, по контуру і мокрим пензлем на дошці.
4. Виробляти вміння використовувати кодоскоп на різних етапах уроку письма.
5. Закріпити прийоми письма та методику запису складів, слів і речень.

Питання для самостійної роботи (5годин)

1. Розкрити питання теоретико-практичного характеру: а) третій етап навчання письма; б) навчання письма (каліграфії) в 2-4-х класах; в)науковці про навчання краснопису, обговорення методичних статей; г)практичне виконання завдань: закріплення правопису літер, письмо під диктовку, його варіанти.
2. Виготовити наочність (за конкретним завданням педагога).
3. Робота в зошиті з друкованою основою.

Тема 7. Написання малих і великих букв п'ятої і шостої групи (практичне заняття – 2 години)

1. Навчити студентів писати нові літери, узагальнити прийоми письма та методику їх використання.
2. Практично. закріпити види простого списування та методику його проведення в період навчання грамоти першокласників.
3. Виробляти уміння складати план-конспект уроку письма в букварний період навчання грамоти.

Питання для самостійної роботи (5 годин)

1. Написання буквосполучень, основні види з'єднань (верхнє, нижнє, середнє).
2. Ознайомлення з вимогами каліграфічного письма зошиті в одну лінію.
3. Малювання зі штриховкою, написання бордюрів.

4. Виготовлення демонстративних карток.
5. Робота в зошиті з друкованою основою.

Тема 8. Тренувальне письмо слів і речень з вивченими буквами
(практичне заняття – 2 години)

1. Систематизувати знання студентів з предмета, звернути особливу увагу на труднощі в графічному накресленні букв.
2. Перевірити засвоєння графічного накреслення букв і поєднань.
3. Контрольний диктант з каліграфії.

Питання для самостійної роботи (5годин)

1. Особливості письма в зошиті в клітинку.
2. Методика проведення підготовчих вправ.
3. Вимоги до написання цифр, математичних виразів.
4. Робота на сторінці зошита з математики.
5. Прийоми виправлення помилок.
6. Виправлення в написанні цифр, цифрових виразів.

**ТЕМАТИЧНА І ПОГОДИННА РОЗБИВКА (ПЛАНУВАННЯ)
ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ З КАЛІГРАФІЇ**

№з/п	Тема	Кількість годин
1.	Взаємоперевірка зошитів студентами академічної групи, виправлення помилок, усний та письмовий аналіз (коментування) перевірених зошитів.	2
2.	Ознайомлення з методикою конструювання друкованих літер. Виконання друкованих літер в модульній (геометричній) сітці за завданням (вибором) викладача.	2
3.	Правильне і красиве написання студентами академічної групи малих і великих букв алфавіту на класній дошці. Взаємо аналіз (усний або письмовий) виконаної роботи.	2
4.	Ознайомлення та аналіз (письмовий та усний) студентами академічної групи навчально-методичних матеріалів з каліграфії: абеток, демонстраційних карток, альбомів з поясненнями письма писаних літер.	2
5.	Відвідування студентами академічної групи уроків каліграфії в ЗОШ, усний та письмовий аналіз таких уроків.	2
		10 годин

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ З КУРСУ „КАЛІГРАФІЯ”

1. Основні елементи букв, методика їх написання.
2. Структура і зміст уроку письма в добукварний період.
3. Структура і зміст уроку письма в букварний період.
4. Структура і зміст уроку письма в післябукварний період.
5. Зміст і обсяг каліграфічних хвилинок.
6. Вправа на вдосконалення почерку у 2,3,4 класах.
7. Послідовність написання нової букви.
8. Принцип поділу букв на групи.
9. Методи навчання каліграфічного письма.
10. Прийоми навчання каліграфічного письма.
11. Підготовка вправи, їх значення для навчання письма.
12. Перший етап письма, його загальна характеристика.
13. Другий етап письма, його особливості.
14. Розчерки, їх значення для навчання письма, особливості проведення.
15. Хвилинки – цікавинки, їх значення, місце на уроці.
16. Вимоги та техніка письма на класній дошці.
17. Письмове приладдя та вимоги до нього.
18. Домашні завдання з каліграфії.
19. Види наочності з каліграфії, її значення.
20. Умови, необхідні для навчання каліграфічного письма.
21. Букви I групи, методика їх написання.
22. Особливості букв II групи, методика їх написання.
23. Методика написання букв III групи.
24. Букви IV групи, методика їх написання.
25. Методика написання букв V групи.
26. Особливості букв VI групи.
27. Особливості письма в зошиті в одну лінію.
28. Зошити з друкованою основою, їх види, методика роботи з ними.
29. Каліграфія як наука, її основні завдання.
30. Норми каліграфічного письма.
31. Ведення та перевірка зошитів. Оцінювання робіт з каліграфії.
32. Письмо „в повітрі”, методика його проведення.
33. Методика використання прийому калькування в початковій школі.
34. Особливості навчання письма в період навчання грамоти.
35. Методика написання цифр.
36. Методика написання складу, слова, речення.
37. виправлення помилок під час письма першокласниками.
38. Списування на уроках письма, його види та характеристика проведення кожного з них.
39. Коло знань, умінь і навичок з письма, визначення програмою для початкової школи.
40. Вимоги до каліграфічного письма. Критерії оцінювання знань та вмінь з каліграфії.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ, ТА ВМІНЬ З КАЛІГРАФІЇ

Культура писемного мовлення передбачає грамотне, правильне висловлювання думки за допомогою графічних знаків – літер, охайне, чисте, відповідно до мовних норм, каліграфічних та естетичних правил письмо.

Контроль здійснюється під час перевірки практичних завдань (написання елементів букв, великих та малих букв по групах, буквосполучень, слів, речень, написання диктанту або списування). Кожну перевірку слід закінчувати роботою над помилками, яка виконується в зошитах для практичних робіт. Неправильно написану літеру можна:

- а) підкреслити;
- б) позначити на полі зразок;
- в) поправити її, показуючи цим, де саме припускається помилка;
- г) неправильність нахилу показується похилою лінією поряд із написаним неправильно знаком.

До виправлення-помилки слід ставитись диференційовано:

- ставити лише помітку на полі в рядку, де є графічно неправильно написані літери;
- написати зразок на полі сторінки.

Будь – яке оцінювання має ґрунтуватися на доброзичливому ставленні; найважливіша роль відводиться змістовному аспекту оцінювання. Викладач має лаконічно, але достатньо зрозуміло для студента, проаналізувати труднощі, які ще той не подолав, пояснити як слід правильно виконувати завдання. Змістова оцінка є орієнтиром для студента як поліпшити досягнутий результат.

Можна застосувати словесну (вербальну) оцінку: „Молодець!”, „Я задоволений роботою”, „Робота хороша” та ін.

Практична робота з каліграфії оцінюється балами, відповідно: „5” „4” „3” „2” (здебільшого, оцінка „2” з каліграфії не ставиться у початкових класах).

При перевірці виявляють суто графічні уміння та навички, набуті в ході занять. Основними чинниками є:

- форма літери (правильна, неправильна);
- нахил усіх літер в основі (однаковий, різний) чи відповідає нахилу контрольної похилої лінії;
- висота літер (однакова, різна), доведення до лінії;
- ширина літер (розхил);
- поєднання літер (правильні, неправильні) Оцінюючи технічну навичку письма слід враховувати:

- правильність тримання ручки (правильно, неправильно);
- правильність положення зошита (правильно, неправильно);
- правильність постави під час письма (правильно, неправильно). Студенти, в яких ведуча ліва рука, не навчаються на письмо правою. Від них не вимагають загальноприйнятого збереження паралельності елементів у літері, у слові.

Швидкість письма не перевіряється.

НОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

- А – „5” – якщо в роботі немає помилок в графічному написанні букв; письмо охайне, каліграфічне, дотриманий нахил, розхил, букви написані ритмічно (на однаковій відстані); правильно виконані з'єднання, допускається 1-2 неточності.
- АБ – „4” – якщо немає неправильно (графічно) написаних букв, письмо охайне, каліграфічне, але трапляються 1-2 випадки неправильного нахилу чи розхилу, або 1-2 неправильні з'єднання.
- Д – „3” – якщо букви написані графічно правильно, але в більшій кількості неправильний нахил чи розхил букв, або допущені неправильні з'єднання.
- Е – „2” – якщо в графічному зображенні букв є помилки, неохайно виконана робота, у написанні букв не дотримано нахилу, є помилки у з'єднаннях або робота виконана наспіх з використанням характерного власного почерку.

Залік з каліграфії становить основну форму заключного контролю і перевірки знань та умінь студентів. Так перевіряється ступінь засвоєння студентами програмного матеріалу.

На залік виносяться основні програмні питання, які мають важливе значення для теоретичної і практичної підготовки майбутнього вчителя початкових класів.

На заліку перевіряються не тільки теоретичні знання, але й навички каліграфічного письма, вміння пояснити написання тієї чи іншої літери з дотриманням послідовності написання, та дотримання вимог письма на класній дошці.

У встановленні остаточної оцінки враховуються:

- оцінка за практичні з написання букв всіх шести груп;
- оцінка за роботу в зошиті з друкованою основою;
- оцінка за роботу з виготовлення наочних матеріалів;
- оцінка за роботу біля дошки.

Контроль з каліграфії має на меті перевірку засвоєння студентами теорії з питань методики каліграфії, каліграфічні навички, та вміння аналізувати і виправляти помилки в написанні інших студентів.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВУ СИСТЕМУ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ СТУДЕНТІВ 2 КУРСУ З КАЛІГРАФІЇ

Дане Положення складене у відповідності з „Положенням про рейтингову систему оцінювання (PCO) знань і вмінь студентів Рівненський державний гуманітарний університет”. Весь курс цієї дисципліни складається з одного модуля. Модуль включає обов’язкову м додаткову навчальну роботу. З котюго виду робіт визначаються оціночні бали. За невиконання певного виду обов’язкової навчальної роботи передбачаються штрафні санкції. Студент, який хоче набрати відповідну кількість балів, щоб вийти на підсумковим контроль, має можливість виконувати додаткові навчальні завдання.

Спираючись на орієнтовну оцінку видів навчальної діяльності студентів з дисциплін кафедри в модульно-рейтинговій системі (Положення про рейтингову систему оцінювання знань студентів з методики викладання української мови від 3 лютого 2006 р.) нами розроблена конкретна оцінка видів навчальної роботи з дисципліни. У таблиці №1 наведено оцінки як обов’язкові, так і додаткові види навчальної роботи студентів при вивченні даної дисципліни.

Таблиця № 1

Оцінка видів навчальної роботи в модульно-рейтинговій системі з дисципліни „Каліграфія” для денної форми навчання

№ з/п	Види навчальної роботи	Оціночні бали	Кількість додаткової навчальної роботи	Штрафні санкції
I. Обов’язкові				
1.	Регулярність відвідування лекцій	18	За реально пропущені заняття	5
2.	Регулярність відвідування практичних та лабораторних занять	9	За реально пропущене заняття	Заняття 1 балу
3.	Підготовленість до виконання практичної (лабораторної) роботи	9	За теоретичну непідготовленість до роботи	0 балів
4.	Активність і самостійність виконання практичної (лабораторної) роботи	18	За пасивність та недбайливість у виконанні	0 балів
5.	Вчасність та якість підготовки звіту про виконану практичну (лабораторну) роботу	9	За фактичним терміном здачі звіту	0 балів

6.	Вчасність виконання та якість захисту звіту з практичної (лабораторної) роботи	18 + 27	За фактичним терміном захисту	0 балів
7.	Вчасність та якість виконання контрольної роботи	20	За фактичним терміном виконання	0 балів
8.	Вчасність та якість виконання реферативної роботи та її захисту	20	За фактичним терміном виконання	- 10 балів за невиконання
9.	Виконання довготривалого індивідуального завдання	36	За фактичним терміном виконання	0 балів
10.	Якісне рецензування уроку (опрацьованого на заняттях чи відвіданого в школі)	5	За фактичним терміном виконання	0 балів
11.	Успішне опрацювання та проведення фрагменту або уроку в цілому в аудиторії (в школі)	15	За фактичним терміном виконання	0 балів
12.	Електронна версія конспекту, реферат, тощо	10	За фактичним терміном виконання	0 балів
II. Додаткові				
13.	Додатковий реферат за пропущену лекцію чи на певну тему	1	За фактичну кількість пропущених занять	Реферат за кожну пропущену тему
14.	Додаткове виконання індивідуального завдання за пропущені заняття	2	За фактичну кількість пропущених занять	Інд. завдання за кожне пропущене заняття
15.	Наукова робота: підготовка і виступ на конференції	6	-	-
16.	Електронна версія тексту лекцій, реферату, тощо	5	-	-

17.	Створення інноваційних дидактичних засобів	8	-	-
18.	Участь в університетській олімпіаді чи конкурсі з предмету	13	За фактом участі	-
19.	Публікація тез, статті у фаховому виданні за напрямком навчальної дисципліни	25	-	

Виходячи з обов'язкової навчальної роботи у відповідності до прийнятої шкали оцінювання в Рівненський державний гуманітарний університет визначається конкретна оцінка знань і вмінь студента в Національній чи ЕСТ шкалах. У таблиці 2 наведено такі критерії для вказаної вище дисципліни.

Таблиця 2

Критерії оцінки знань і вмінь студентів в національній, ЕСТ – та рейтинговій системах оцінювання з дисципліни „Каліграфія”

Національна шкала	Шкала РДГУ	Рейтингова шкала	Шкала ЕСТ
„5”	90-100	180 і більше	A
„4”	75-89	150-179	BC
„3”	60-74	120-149	DE
„2”	40-59	80-119	FX
„1”	1-39	0-79	F

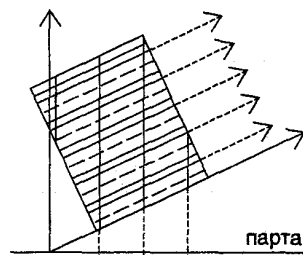
СТОРІНКА ДЛЯ ДОРОСЛИХ

Шановні вчителі і батьки! Перш ніж приступити з дітьми безпосередньо до письма, треба навчити їх:

- правильно сидіти за партою (столом); прямо, відстань від грудей до столу – близько трьох сантиметрів; руки мають лежати на парті так, щоб лікті трохи виступали за край парті, а обидва передпліччя перебували під кутом 45° щодо столика (парті); ноги, зігнуті в колінах під прямим кутом, треба поставити всією ступнею на підлогу або на підніжку;

- правильно тримати ручку – великим, вказівним і середнім пальцями. Кінчики великого і вказівного пальців притискають ручку до середини першої фаланги середнього пальця, вказівний – на відстані 1,5–2 см від кінчика пера (кульки). Оптимальний діаметр ручки – 0,8 см, довжина – 15 см;

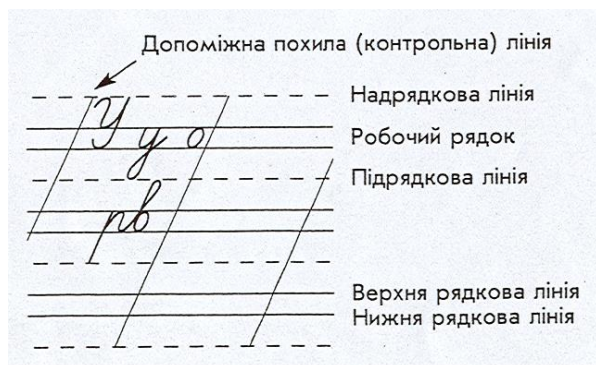
- зберігати правильне положення зошита під час письма. У зошиті є контрольні похилі лінії, які проведені під кутом 65° . Якщо зошит покласти з нахилом уліво так, щоб похилі лінії стали перпендикулярно відносно краю столу, то це й буде правильне положення зошита. Кут між краєм парті (столу) і зошитом – приблизно 25° (див. рис.);

- усі штрихи писати зверху вниз „на себе”, тобто перпендикулярно до лінії грудей.

У результаті ретельного дотримання цих основних правил одержимо похиле письмо. Та найголовніше – попередимо сколіоз і короткозорість у дітей.

Перш ніж розпочинати навчання письму, треба вивчити з дітьми назви всіх ліній у зошиті (див. рис.).

На сторінках Зошита є загадки, скоромовки, малюнки і завдання до них. Порадьте дітям уважно розглянути малюнки, запропонуйте виконати завдання, заштрихувати або розфарбувати малюнок. Це дуже важливо у підготовчий період навчання грамоти. А потім приступайте до написання елементів букв.

Не шкодуйте часу на підготовчий період навчання письму. Якщо учні добре знатимуть назви елементів букв і вмітимуть їх правильно писати, то в майбутньому це набагато полегшить вашу спільну працю.

Не забувайте щоразу нагадувати дітям, де починається написання елемента, як він поєднується з іншим елементом чи буквою. І

Треба з першого дня вчити дітей аналізувати: де починається написаний наступної букви, туди ведемо попередній елемент.

Поєднання між буквами є верхнє, середнє і нижнє:

– якщо наступна буква починається від верхньої лінії – це верхнє поєднання;

- якщо наступна буква е чи починається овалом (о,б,д) або півовалом – це середнє поєднання;

– якщо наступна буква починається біля нижньої лінії (*л,м,я*) – це нижнє поєднання. їй

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт початкової загальної освіти (Освіта України. – №50, від 13 грудня 2000).
2. Програми середньої загальноосвітньої школи. 1-2 класи. – К.: Поч. школа, 2001.
3. Вашуленко М.С., Скрипченко Н.Ф. Навчання грамоти в підготовчих класах: Посібник до букваря – 3-є вид., перероб. – К.: Рад. шк., 1982.
4. Вашуленко М.С., та ін. Навчання в 1 класі чотирирічної початкової школи. Навчання грамоти. Навчання письма: Навчально-методичний посібник. – К.: Рад. школа, 1991.
5. Деркач Н.І. Звукова робота в період навчання грамоти шестиліток // Поч.школа. – 1990, №11.
6. Дорошенко С.І., Вашуленко М.С., Мельничайко О.І. та ін. Методика викладання української мови: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1989.
7. Заїка А.М. Прописи: Мій перший зошит: У 2ч. – Харків: Ранок, 2005.
8. Єгорович Н.М., Морська Я.Ф., Романюк З.П. Зошит для письма і розвитку мовлення. У 2х частинах. – К.: Освіта, 1996.
9. Кирей І.Ф., Трунова В.А. Методика викладання каліграфії в початковій школі. – К.: Вища школа, 1994.
10. Прищепа К.С. Прописи: У 2 х.ч. –Харків: Ранок, 2005.
11. Сапун Г.М. Зошит для письма і розвитку мовлення. У 2 частина. – Тернопіль, 2001.
12. Скрипченко Н.Ф., Парфьонов М.Г., Прищепа О.Ю. Зошит для письма. У 2 частинах – К.: Освіта, 1997.
13. Скрипченко Н.Ф., Прищепа О.Ю., Зимульдінова А.С. Зошит для письма і розвитку мовлення. У 2 частинах. – К.: Рад. шк., 1989.
14. Трунова В.А. Програма з каліграфії та методичні рекомендації до неї. – К.,1996.
15. Цєпова І.В. Використання художньо-зорових образів у навчанні письма шестирічних першокласників. // Поч. школа. – 2005. – № 8.
16. Цєпова И.В. Прописи: в 2 ч. – Харьков: „Ранок”. – 2005.

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ МАЛИХ І ВЕЛИКИХ БУКВ

1 - похила паличка;

6 - похила паличка з закругленням унизу;

7 - похила паличка з закругленням унизу та вгорі;

2 - похила паличка з закругленням унизу та вгорі;

1 - подовжена паличка;

8 - подовжена паличка з петлею внизу;

9 - подовжена паличка з петлею вгорі;

С - лівий півовал;

3 - правий півовал;

0 - овал;

8 - коротка петля;

- верхній елемент;

С - верхній елемент;

7 - гострий елемент з подовженою лінією;

7 - передній плавний елемент.

ПОДЛ БУКВ НА ГРУПИ ЗА ГЕНЕТИЧНИМ МЕТОДОМ

1/ і ї а /й ш /у /щ /ч
Й Ш У Щ Ч

2/ л м я /л М Л Я /

3/ з н т р н
І І І І І І І І І І

4/ о а б /р ю О Ю /р

5/ с є х ж з е
С Є Х Ж З Е

6/ у д в в /з н о б
Н К В Б Д

Алфавит

Аа Бб Вв Гг Гг

Дд Ее Ее Жж

Зз Ии Іі Іі Ўў Кк

Лл Мм Нн Оо

Пп Рр Сс Тт т

Уу Фф Хх Цц

Чч Шш Щщ

ь Юю Яя., !?—

Навчальне видання

Робоча навчальна програма за вимогами кредитно-модульної системи

Модульно-рейтингове оцінювання знань та вмінь студентів

Каліграфія

*для студентів спеціальності „Початкове навчання”
та додаткових спеціальностей*

Розробник:

Рябоконт В.І., доцент, кандидат педагогічних наук

Підписано до друку – 12 вересня 2006 р.
Формат 60x84. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. – 0,9. Наклад – 50 примірників

Рівненський державний гуманітарний університет.
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12